

Укладачі:

Михейцева І.М., д.біол.н., проф., . зав. лабораторії біохімії ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П. Філатова НАМН України»

Коломійчук С.П., н.с. лабораторії біохімії ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П. Філатова НАМН України»

Сіроштаненко Т.І., н.с. лабораторії біохімії ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П. Філатова НАМН України»

Кузнецов М.К., м.н.с. лабораторії біохімії ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П. Філатова НАМН України»

Рецензенти:

Коломієць В.О., д.мед.н., с.н.с., завідувач лабораторії медико – технічних розробок ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії імені В.П. Філатова НАМН України»

Коновалова Н.В., д.мед.н., проф. кафедри загальної, дитячої та військової хірургії з циклом урології та офтальмології Одеського Національного медичного університету

Відповідальний за випуск: ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П. Філатова НАМН України», 65015, Україна, м. Одеса, бул. Французький, 49/51.

Тел. (048) 729-84-88.

e-mail: tanyasir1204@ukr.net

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК
УКРАЇНИ

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ

Про нововведення в системі охорони здоров'я

УДК 616.89-008.454-07:355.01

Випуск із проблеми

«Офтальмологія»

Підстава: Інформаційний бюлетень
НАМН України вип. 61, 2026 р., с. 78

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою ДУ «Інститут очних
хвороб і тканинної терапії

ім. В.П. Філатова НАМН України»

Протокол № 11 від 08 вересня 2026 року

**СПОСІБ МОДЕЛЮВАННЯ
ВІЙСЬКОВО-РЕЛЕВАНТНОЇ МОДЕЛІ
ПОСТТРАВМАТИЧНОГО СТРЕСОВОГО РОЗЛАДУ**

Установа-розробник: Державна установа
«Інститут очних хвороб і тканинної терапії
ім. В.П. Філатова НАМН України»

Одеса – 2026

Суть впровадження. Запропоновано спосіб моделювання військово-релевантної моделі посттравматичного стресового розладу, суть якого базується на здійсненні контрольованого багатофакторного, військово-релевантного впливу, який передбачає застосування запатентованої системи впливу сенсорних чинників, які індукують хронічний стрес без завдання тілесного ушкодження, що забезпечує формування стійкого комплексу поведінкових і нейроендокринних порушень, підтверджених результатами поведінкових тестів, нейроендокринних досліджень та оцінкою органних індексів.

Розробка полягає у створенні експериментального способу моделювання військово-релевантної моделі посттравматичного стресового розладу, спрямованого на відтворення ключових патофізіологічних змін, характерних для бойових психотравм, шляхом контрольованого впливу стресорів без завдання тілесного ушкодження. Запропонований спосіб є ефективним інструментом для доклінічного вивчення патогенезу посттравматичного стресового розладу та тестування нових фармакологічних засобів і терапевтичних підходів.

На наукову розробку зареєстровано патент на корисну модель з державним реєстраційним номером U202503999 від 18 серпня 2025 року, що визначає її наукову та практичну значимість і обґрунтовує доцільність подальшого використання у доклінічних дослідженнях стрес-індукованих розладів.

Нововведення впроваджено у науково-дослідну роботу ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П. Філатова НАМН України».

Впровадження потребує наявності стандартного обладнання для проведення поведінкових тестів та лабораторних досліджень. За наявності необхідного обладнання додаткових витрат на впровадження не потребує.

Рівень інновації. Перевагою способу над існуючими підходами є його здатність формувати стійкий комплекс поведінкових і нейроендокринних порушень, що підтверджується

зниженням горизонтальної активності у 1,7 рази, кількості стійок у 2,4 рази, підвищенням інтенсивності грумінгу у 2,2 рази за результатами поведінкового тесту «Відкрите поле», а також вираженими органічними змінами у вигляді підвищення індексу надниркових залоз на 98,6% та зниження індексу тимусу на 27% відносно контрольних значень. Розробка не має прямих вітчизняних аналогів за сукупністю використаних методичних підходів та характеризується високим рівнем наукової новизни.

Актуальність проблеми. Завдяки використанню нового способу стає можливим відтворення стійкого ПТСР-подібного стану в експерименті без тілесного ушкодження, усунення обмежень існуючих моделей, пов'язаних із низькою відтворюваністю та етичними ризиками, а також об'єктивне вивчення поведінкових, нейроендокринних і органних змін для поглиблення розуміння патогенезу ПТСР і доклінічної оцінки ефективності нових фармакологічних і терапевтичних підходів.

Протипоказання до застосування: немає.

Гриф секретності: немає

Показання до застосування: використання у доклінічних експериментальних дослідженнях для моделювання посттравматичного стресового розладу, вивчення його патогенезу та оцінки ефективності фармакологічних і немедикаментозних методів корекції.

Висновок: Запропонований спосіб є перспективним інструментом експериментального моделювання для доклінічного вивчення посттравматичного стресового розладу та створює можливості для тестування нових фармакологічних засобів і терапевтичних підходів, спрямованих на корекцію наслідків бойової психотравми. Його застосування сприятиме поглибленню знань щодо механізмів розвитку ПТСР та підвищенню ефективності оцінки нових засобів і підходів до профілактики та лікування стрес-асоційованих порушень.